

Balinanje – športna panoga z največ naslovi svetovnih prvakov v Škofji Loki

Izjemni uspehi škofjeloških balinarjev, članov BŠD (balinarskega športnega društva) Trata, ki so dosegli vrhunec z osvojitvijo 13. naslovov svetovnih prvakov v posameznih disciplinah balinarske igre, uspehov, ki presegajo uspehe vseh športnih panog v občini Škofja Loka zahtevajo, da to športno panogo, njen razvoj in dosežke v njej podrobneje predstavimo in tako z njo seznanimo tudi širšo športno javnost in prebivalce našega mesta.

Nastanek in zgodovinski razvoj balinanja

Balinanje je zelo stara športna panoga saj je po zapiskih zaznano, da je nastala v antični Grčiji – v Špartii. Izum krogle pripisujejo špartancu Timokratesu (500 let pr. n. št.). Etruščani so jo prenesli Rimljanom, ti pa iz Italije v druge sredozemske in alpske dežele. Krogle za balinanje so bile najprej lesene, nato so razvili plastične in kasneje kovinske krogle.

Z uporabo različnih vrst krogel so se razvijale tudi različne vrste iger balinanja, nastajala so tudi različna pravila balinarske igre, ustanavljati pa so začeli tudi različne mednarodne balinarske športne zveze, ki so vključevale države, kjer so gojili balinarsko igro. Po letih ustanavljanja je najstarejša mednarodna balinarska zveza F. I. B. (Federation Internationale de Boules) – Mednarodna balinarska zveza, ustanovljena 1946. leta. V tej zvezi je uporabljen način igranja: bližanje samo znotraj stranskih črt igrišča, zbijanje samo po zraku in to s kovinskimi krogli večjih dimenzij.

Po letih ustanovitve mlajša je F. I. P. J. P. (Federation International de Petanque et jeu Provencale) – Mednarodna zveza za provansalske igre, ustanovljena 1957. leta. V tej zvezi se igra z majhnimi kovinskimi krogli, tako bližanje kot zbijanje pa se izvaja iz kroga v igralni prostor.

Najmlajša mednarodna zveza pa je C. B. I. (Confederazione Boccistica Internazionale) – Mednarodno balinarsko združenje, ustanovljeno 1983. leta. V tej zvezi je uporabljen način igranja: bližanje in zbijanje po zraku in zemlji, dovoljeno pa je vračanje krogel v igro od stranskih ograj, v igri pa se uporabljajo plastične krogle.

Vse tri navedene zveze so ustanovile Svetovno združenje športnega balinanja 1985. leta.

V državah v svetu, kjer gojijo balinanje kot športno panogo imajo ustanovljene državne balinarske zveze, tam pa, kjer gojijo več vrst balinarske igre, imajo za vsako vrsto balinarske igre znotraj balinarske zveze ustanovljeno sekcijo za posamezno vrsto.

Slovenija

Domnevamo, da je balinanje prišlo k nam iz Francije preko Italije že pred I. svetovno vojno. Takrat so se uporabljale lesene krogle iz mehkega ali trdega lesa, pač po možnostih določenega kraja. Balinanje je bilo najbolj donosen posel gostilničarjem, saj so tam igrali za pijačo, veliko pa tudi za denar. V krajih, kjer so balinali, skoraj ni bilo gostilne, kjer ne bi bilo vsaj enega igrišča, ne glede na dolžino in širino igralnega prostora. Tu so igralcem prodajali razno pijačo. Najbolj živahno je bilo vedno ob koncu tedna, saj so nekateri pričeli igrati že v soboto, po koncu dela, in končali šele v nedeljo zvečer.

Med vojno je bilo balinanje zelo popularno v Slovenskem Primorju, kjer so igrali tudi na neograjenih igriščih. Največkrat so pričeli z balinanjem v nedeljo dopoldne in to v eni vasi ter nadaljevali z igro kar po cesti v drugo vas. Po isti poti so se nato zvečer vračali, seveda obloženi z maligani, zadovoljni z dnevom, gostilničarji pa z zaslužkom.

No, to balinanje za pijačo in denar je imelo za današnje športno balinanje težke posledice, saj se ta športna panoga ni mogla otresti gostilniškega pridih.

Igrali so do 21 točk, kadar so v igri uporabljali po 3 krogle na ekipo, oziroma do 24 točk, kadar so uporabljali po 4 krogle na ekipo. Po 3 krogle so uporabljali v igrah posamezno, v igrah dvojic ali trojk, po 4 krogle pa v igrah, kjer so ekipo sestavljali štirje igralci.

Tako je uporabljal v igrah posamezni igralec po tri krogle, v igrah dvojic en igralec eno kroglo, drugi pa dve krogli. V ostalih igrah je uporabljal vsak igralec eno kroglo.

Točke so se štele z ugotavljanjem števila krogel ekipe, ki je imela določeno število krogel bliže balinu od najbližje nasprotnikove krogle in sicer tako, da sta prva in druga najbližja krogla šteli po eno točko, tretja pa štiri točke, torej skupaj šest točk, kar se je imenovalo »šiška«. V igri, kjer so igrali štirje igralci pa je bilo skupaj mogoče doseči največ 8 točk v obratu igre.

V igrah so uporabljali različna pravila, ki pa so bila vnaprej dogovorjena med obema ekipama.

Balinarska zveza Slovenije
La Fédération Slovène de Boule

**ČLANSKA
IZKAZNICA**

Tekmovalna knjižica

Najbolj pogosta pravila so se uporabljala kot:

- prosta igra, v kateri je bilo vse dovoljeno (bližanje in zbijanje po tleh ali po zraku, vračanje krogel v igro od zaščitnih ograj), ali
- ostra (»šarf«) igra, v kateri so lahko bližali po tleh ali po zraku, zbijali pa samo s padcem krogle na drugo kroglo (»les na les«).

Klube so v Sloveniji pričeli ustanavljati po letu 1930, največ v večjih mestih. Tako je bilo leta 1935 v Ljubljani že 6 klubov (Osoje, Šiška, Rožna dolina, Žaba, Soklič in Lev). Kljub temu, da je bilo tekmovanje med klubi neorganizirano, pa je bilo njihovo tekmovanje dobra osnova za organiziranost športnega balinanja.

Z organizacijo športnega balinanja so pričeli leta 1949 (pobudniki: Milko Gornik, Romeo Bassin, Avgust Petrovčič), leta 1951 pa je bil že ustanovljen Balinarski odbor pri Kegljaski zvezi Slovenije. Takoj po imenovanju tega odbora so bila sprejeta in uveljavljena enotna balinarska pravila, prirejena po MTP (mednarodnem tehničnem pravilniku). S tem je športno balinanje v polni meri lahko zaživelo. V tem letu so se že pričela prva balinarska tekmovanja po enotnih pravilih. Tekmovali so v četverkah, saj so bila zgrajena že prva ustrezna, preurejena balinišča, ki so ustrezala novim pravilom. Na osnovi dobre organiziranosti klubov ter ustanavljanja novih klubov širom Slovenije je bila leta 1955 ustanovljena Balinarska zveza Slovenije (BZS).

Prva balinarska tekmovanja so bila v Ljubljani, kjer je bilo ob ustanovitvi že 8 klubov. Prvi klubi v Ljubljani pa so bili Kamen, Polje, Rožna dolina in Žaba.

Po Ljubljani so se med prvimi ustrezno organizirali še v Sežani, Novi Gorici in Postojni, kasneje pa še v drugih mestih.

Za balinanje so na tekmovanjih klubov najprej uporabljali plastične krogle, ki pa so jih po letu 1960 postopoma zamenjali s kovinskimi.

Balinarska zveza Slovenije je s svojimi igralci že od leta 1954 dalje tekmovala v okviru reprezentance Balinarske zveze Jugoslavije (BSJ) na svetovnih balinarskih prvenstvih v organizaciji F. I. B., v katero je bila posredno vključena naša zveza vse do osamosvojitve 1992. leta, ko je postala enakopravna članica te mednarodne balinarske zveze.

Razvoj balinarskih iger in način igranja

Posamezne balinarske igre so se v Sloveniji uveljavljale takoj, ko jih je uveljavila Mednarodna balinarska zveza F. I. B.

V začetku - v letu ustanovitve BZS - so tekmovali v igrah:

- četverke (4 igralci proti 4 igralcem, v igri, kjer je imel vsak igralec po dve krogli),
- dvojica (2 igralca proti 2 igralcema, v igri, kjer je imel vsak igralec po tri krogle),
- posamezno (igralec proti igralcu, vsak s po 4 krogli).

V igrah so igrali do 13 točk, čas trajanja pa ni bil določen.

V letu 1981 je bila uveljavljena nova igra:

- natančno zbijanje: v tej igri igralec zbija krogle na določeni poziciji v igralnem prostoru (pozicij je skupaj 11), vedno s predpisanim številom krogel na posamezno pozicijo.

V letu 1985 je bila uveljavljena spet nova igra:

- igra v krog, posamežno: v tej igri, ki traja osem obratov (obrat pomeni igranje krogel v eno smer), mora vsak igralec 4 obrate bližati k balinu, ki je v sredini kroga s premerom 70 cm, in 4 obrate zbijati nasprotnikove krogle iz kroga.

V letu 1992 je bila uveljavljena nova igra:

- hitrostno zbijanje: v tej igri mora igralec v trajanju nepretrganega teka v času 5 minut zbijati krogle na 6 pozicijah po zaporedju določenih dolžin na vsaki strani igralnega prostora v dolžini 5 m.

V letu 1997 je bila uveljavljena nova igra:

- zbijanje v štafeti (štafetno zbijanje): v tej igri nastopata za ekipo 2 igralca, ki izmenično zbijata kroglo na vnaprej določenih dveh različnih mestih na obeh straneh igralnega prostora, pri zbijanju pa se menjavata po 4 vrženih kroglah in zbijata 5 minut.

Zaradi velike monotonosti v igri četverk je bila v letu 1992 uveljavljena igra trojk na vseh ligaskih tekmovanjih.

Uveljavljene novosti v balinarskih igrah pa so zahtevale od klubov vedno večjo odgovornost za vključevanje mladih igralcev v balinarski šport, saj so bile nove discipline, predvsem v igrah hitrostnega zbijanja prezahtevne za starejše igralce.

V klasičnih balinarskih igrah (četverka, trojka, dvojica in posamežno) je zmagovalec ekipa, ki prej doseže 13 točk ali pa ima v vnaprej določenem času večje število točk. V igri šteje vsaka krogla moštva, ki je bližja balinu od najbližje nasprotnikove krogle, po 1 točko. V igri v krog šteje vsaka bližana krogla v krog 1 točko, prav tako pa tudi vsaka krogla, ki zbije iz kroga nasprotnikovo kroglo. Po 2 točki pa šteje igralec, kadar bližana krogla ostane v dotiku z balinom, ali kadar igralec zbije iz kroga balin (le-tega lahko igralec zbija, kadar nasprotnik nima več krogel za bližanje), ali kadar krogla, s katero igralec zbija, po zbijanju ostane znotraj kroga.

Zmagovalec v igri je igralec, ki doseže večje število točk. V igri natančnega zbijanja igralec zbija kroglo ali balin 11-krat, na vnaprej določenih pozicijah v izreznih poljih preproge za zbijanje in sicer na 11 pozicijah, kjer zbita krogla ali balin štejeta določeno število točk. Zmagovalec je igralec, ki po vseh vrženih kroglah doseže večje število točk.

V igrah hitrostnega zbijanja šteje vsaka zadeta krogla na preprogi po 1 točko. Zmaga igralec ali ekipa, ki po končanem času za zbijanje doseže večje število točk.

Pomembno je tudi dejstvo da se, tako za pravilno bližanje krogle, kakor tudi za pravilno zbijanje krogle, uporabljajo posebni predpisi, ki jih določa mednarodni tehnični pravilnik.

Baliranje v Škofji Loki

Nekatere gostilne kot npr. Pri Balantu Na pošti, Pri Otetu, pri Fortunovcu v Stari Loki in restavracija v Vincarjih, so imele kegljišče in balinišče. Torej so si Ločani prosti čas popestrili še s kegljanjem in balinanjem. Razna društva so prirejala turnirje oziroma t.i. kegljanje in balinanje za dobitke. Taki turnirji so potekali čez vse poletje. Dobiček je šel v korist društva ali za dobrodelne

namene. Zadnji dan turnirja, končal se je na nedeljo popoldne, so razglasili zmagovalce, razdelili simbolične nagrade in ga zaključili z veselico. (Vir: Loški razgledi, 1992, štev. 39, Irena Jerala, Prosti čas Ločanov med obema vojnama (1918-1941), str. 47 – 75)

Najbolj poznani balinišči v naši občini sta bili – nekako do 1960. leta – v Vincarjih in pri Cvelfarju na Logu.

Tu se je igralo na vse različne načine, ki so jih dovoljevali tedanji predpisi ali dogovori med ekipami. Tudi glede trajanja igranja je bilo povsem enako kot v drugih krajih Slovenije, saj čas igranja ni bil nikoli vnaprej določen, igralci pa so največkrat prenehali z igranjem šele takrat, ko so bili popolnoma izčrpani.

Športno balinanje je leta 1959 iz Ljubljane v Škofjo Loko prinesel Ivan Breznik-Jani, ki je v Ljubljani pričel igrati že leta 1951 pri balinarskem klubu Kamen.

Udeleženci balinarskega turnirja ob otvoritvi dvosteznega igrišča BK Trata 1964

Takole se spominja začetkov športnega balinanja:

»Leta 1958, ko smo se stanovalci vselili v 1. blok, ki je bil zgrajen v Frankovem naselju (takrat je to bil Otampel), sem takoj začel razmišljati, kje bi bilo mogoče narediti balinišče, saj sem bil balinanju ves predan, pravzaprav že kar zastrupljen z njim. Že v naslednjem letu sem oblikoval skupino ljudi, ki sem jih navdušil za balinarsko igro, in ki so bili pripravljeni sodelovati pri izgradnji balinišča.

Poleg mene so to skupino sestavljali: Čadež Martin in že pokojni Stane Dolinar, Franc Jaušovec, Tone Kavčič in Pavle Mrak. Vsi, razen Kavčiča, ki je bil domačin, smo stanovali v istem bloku.

Prostor za balinišče smo izbrali med že vseljenim blokom in blokom, ki je bil v izgradnji, na prostoru, ki je bil predviden za otroško igrišče. Za izgradnjo balinišča smo dobili soglasje stanovalcev s pogojem, da igrišče ne bo imelo razsvetljave, kar bo zagotavljalo, da bo v večernih urah pred blokom mir.

Igrišče smo leta 1959 zgradili sami. Ko pa je bilo že narejeno, smo morali zgraditi še otroško igrišče – peskovnik, ki je nadomeščal vsa igrala.

Ko smo prostor za igrišče že določili, smo prišli do same ilovice, na katero smo potem dali premogove ugasko

Odprto štiristezno balinišče BK Trata s klubskim objektom 1982

(leš), s katerimi so takrat posipali poti po naselju, po kamenje in pesek pa smo šli v Lajše. Ves material smo izprosili brezplačno, kakor tudi deske za leseno ogrado igrišča. Mivko za zgornji sloj igrišča smo pripeljali iz Save.

Prevoze vsega materiala je brezplačno opravil prevoznik Bertl Stanovnik, ki je stanoval v istem bloku in je ravno takrat dobil svoj prvi kamion.

Igrišče, ki je imelo eno samo stezo smo utrdili z manjšim ročnim valjarjem, plasti pa smo zbili z ročno izdelanimi lesenimi tolkači.

Igrišče ni bilo ograjeno – ob straneh so bile le deske. Na obeh koncih pa smo deske postavili do višine 70 cm.

Prve krogle, ki smo jih uporabljali za igro so bile plastične. Izprosil sem jih pri balinarskih klubih v Ljubljani (Poštar, Bežigrad, Zarja in Šiška), seveda že rabljene.

Kadar nas je na igrišču pri igranju prehitela tema, smo si svetili z vžigalicami in vžigalniki, da smo lahko zaključili igro.

Leta 1961, ko je bil vseljen že tudi drugi blok in se je število igralcev povečalo, smo ustanovili klub in ga registrirali pod imenom Balinarski klub Trata. Sprva smo igrali prijateljske tekme s klubi iz Ljubljane, nato pa smo pričeli s tekmovanji v gorenjski zvezi.

Ker sredstev za delovanje kluba nismo dobili od nikogar so igralci, ki so tekmo izgubili, plačevali v klubsko blagajno določen znesek. Vse stroške prevozov na tekmovanja in druge stroške, nastale ob tekmovanjih smo nosili igralci sami.

Denarja je bilo kljub temu premalo, zato smo še v istem letu organizirali veselico v gostilni »Pri Anzelcu« v Starem dvoru (nasproti železniške postaje). Z izkupičkom od veselice smo kupili še preostalo potrebno število krogel za igranje dveh ekip igralcev.

Leta 1962 smo dobili obvestilo, da nam bodo igrišče podrli, ker bodo ves prostor med blokoma uporabili za izgradnjo otroškega igrišča. Za nadaljnje delovanje kluba nam je krajevna skupnost dodelila novo lokacijo za izgradnjo dvosteznega balinišča med hrasti – »v džungli«, kakor se je takrat imenoval prostor, na katerem smo imeli stanovalci barak in starih blokov svoje vrtičke in drvarnice.

Tudi to igrišče smo zgradili igralci kluba sami. Nanj smo napeljali električno razsvetlavo, za priključitev na omrežje pa smo izkopali jarek za kabel od transformatorske postaje do igrišča. Z nekaj sredstvi nam je pri izgradnji pomagala krajevna skupnost, preostala potrebna sredstva, ki so nam bila poleg ureditve igrišča potrebna za nabavo novih – sedaj kovinskih krogel, pa smo dobili z organizacijo še dveh veselic v gostilni »Pri Anzelcu«.

Da bi imeli denar tudi za tekoče potrebe, smo si v eni od drvarnic (te so uporabljali stanovalci barak) uredili prostor za prodajo pijač za člane kluba, v drugi drvarnici pa smo uredili prostor za hrambo krogel in priročno skladišče.

V teh letih so za klub tekmovali: Ivan Breznik, Jože Buden, Martin Čadež, Stane Dolinar, Hakija Dudič, Franc Jaušovec in Tone Kavčič. Kasneje so se jim pridružili še Anton Ferko, Jože Kukec, Jože Mrgole, Jože Pehar, Marjan Peternelj in Lado Terkaj.«

Balinarski klubi in objekti v občini

V občini Škofja Loka delujeta dva balinarska kluba, ki sta vključena v ligaska tekmovanja in sicer:

- Balinarsko športno društvo Trata, ki ima igrišče v Frankovem naselju in
- Balinarski klub Loka 1000, ki ima balinišče na Novem svetu (na »Krevsovem otoku« ali »Benetkah«, kakor pravijo domačini).

Balinarsko športno društvo Trata

Predhodnik BŠD Trata je Balinarski klub Trata, ki je bil ustanovljen na občnem zboru 22. 8. 1961.

Prvi predsednik kluba je bil Ivan Breznik-Jani. Na mestu predsednika se je za njim zvrstilo še 6 predsednikov (Jaka Ušeničnik, Avgust Jamnik, Emil Berginc, Viktor Rejc, Marjan Peternelj in Bojan Buden, ki je predsednik od 1984. leta dalje).

Klub je do leta 1980 deloval tako, kot je razvidno v poglavju »Pričetek športnega balinanja v Škofji Loki«. Leta 1981 pa je klub zgradil novo štiristežno balinišče v Športnem parku Trata, ob katerem je bil leta 1982 postavljen montažni objekt (hiša Jelovica), v katerem so člani kluba zgradili klubske prostore.

Sam razvoj kvalitete balinanja pa je zahteval dodatno potrebo po pokritem balinišču, da bi se tako zagotovilo delo v klubu (treningi) in tekmovanje tudi ob deževnem vremenu in ne bi bilo treba predstavljati tekmovanj ali potovati na tekmovanja v druge kraje. Pokrito balinišče pa bi za tekmovanja uporabljali tudi drugi klubi v tedanji občini (Loka 1000, Železniki, Žiri).

Tako se je leta 1987 začela izgradnja pokritega balinišča, ki je bila končana leta 1989. Pri izgradnji strehe so pomagali tudi drugi balinarski klubi v takratni občini, ki so se za obdobje treh let odrekli povračilu stroškov za vzdrževanje svojih igrišč pri ZTKO (Zveza telesno-kulturnih organizacij) Škofja Loka.

Leta 1991, ko je bila zaključena enoletna šola balinanja mladih igralcev pa je bilo ugotovljeno, da mladi igralci nimajo možnosti treninga, zaradi prezasedenosti pokritega balinišča. Zato je bilo leta 1992 poleg pokritega balinišča zgrajeno še štiristežno balinišče na prostem, ki naj bi v celoti pokrivalo vse potrebe balinarskega kluba.

Sklep Balinarske zveze Slovenije o postopnem prehodu tekmovanja v najzahtevnejši – super balinarski ligi v zimski čas, torej v dvorane, pa je zahteval od kluba, da je v letu 2000 pričel z izgradnjo balinarske dvorane, in jo v letu 2002 tudi zgradil. Za uporabo dvorane v zimskem času je bilo potrebno urediti tudi ogrevanje, kar je bilo opravljeno ob koncu leta 2003.

Balinarski klub Loka 1000

Balinarski klub Loka 1000 je bil ustanovljen na občnem zboru 11. 7. 1973, torej v letu, ko je Škofja Loka praznovala svojo tisočletnico – od tu tudi ime kluba.

Prvi predsednik kluba je bil Jože Čuš (Pepe). Za njim je vodilo klub še pet predsednikov. Sedanji je že od leta 1995 Filip Bence. Klub je deloval sprva na enosteznem balinišču, ki je bilo poleg zgradbe v Šolski ulici, kjer je delovalo Društvo upokoencev.

Idejni vodja za izgradnjo novega, štiristeznega balinišča je bil Franc Strel. Z drugi-

mi člani društva je pridobil lokacijo pri krajevni skupnosti Škofja Loka za izgradnjo na zapuščenem in neurejenem prostoru – na »Krevsovem otoku« ali »Benetkah«, kot so otoku sredi Selske Sore kasneje dejali.

Na otoku so člani zgradili štiristezno balinišče, betonski most za povezavo s kopnim ter napeljali vodovod in elektriko, na prostoru, kjer je bila Krevsova žaga pa zgradili klubske prostore. Novembra 1990, ko je bila v Škofji Loki velika poplava, je Selska Sora prestopila bregove, poplavlila otok, uničila in odplovila balinišče, v klubskih prostorih pa odnesla vse zgrajene montažne zunanje in notranje stene, veliko število krogel za balinanje, vse na športnih tekmovanjih osvojene pokale in ves inventar v objektu.

Od tistega leta dalje so objekte na otoku postopoma obnavljali, obseg škode pa je bil tolikšen, da je sanacija škode na objektih šele sedaj v zaključni fazi.

Jože Čuš - Pepe in Franc Strel pri količenju igrišča Loka 1000 v »Benetkah« leta 1973

Balinišče Loka 1000 ob poplavi leta 1982

Pri začetni obnovi športnega igrišča so poleg članov kluba finančno pomoč prispevali ZTKO Škofja Loka in večje število balinarskih klubov iz različnih krajev Slovenije. Kasneje pa so se vsi stroški popravil, nadomestil in urejanje objektov krili iz tekočih sredstev kluba.

Drugi objekti za balinanje v Škofji Loki

Druga balinišča v naši občini so nastala po letu 1970: pri gostilni »Pri Danilu« v Retečah, poleg stavbe v Solski ulici, kjer je imelo svoje prostore Društvo upokojencev in pri Športnem društvu Kondor na Godešiču. Vsa ta balinišča pa so bila kasneje porušena, ali pa je na njih dejavnost prenehala.

Balinišče Loka 1000 ob poplavi leta 1990 (na igrišču streha od objekta)

Sedaj imamo v Škofji Loki še dva športna objekta, ki nista namenjena tekmovalnemu balinanju in to:

- dvostezno balinišče Športnega društva Polet Sv. Duh v »Gorajtah« in
- dvostezno balinišče pri baru »Darja« v Gostečah.

Obe balinišči sta namenjeni domačinom in obiskovalcem našega mesta za rekreativno balinanje.

Organiziranost športne panoge in tekmovalni sistem

Balinarski klubi na določenem zaokroženem območju več občin so združeni v Območni balinarski zvezi, ki jih je v Sloveniji 10. Vse območne balinarske zveze pa so združene v Balinarski zvezi Slovenije, v kateri sta kot izvršilna organa tudi sodniška in tekmovalna komisija, vsaka na svojem področju zadolženi za nemoteno izvedbo tekmovanj.

Tekmovanja so različno organizirana in sicer kot:

- ligaška tekmovanja, ki potekajo po dvokrožnem tekmovalnem sistemu in
- prvenstva, ki potekajo po turnirskem sistemu igranja.

Ligaška tekmovanja v državi potekajo v treh nivojih državnih lig: v super ligi, I. državni ligi in dveh II. državnih ligah (vzhodni in zahodni). V Območni balinarski zvezi Gorenjske pa v I. in II. območni ligi.

Prvenstva so vsako leto organizirana v naslednjih disciplinah: dvojice, posamezno-klasično, natančno zbijanje in hitrostno zbijanje. V letu 2003 je bilo prvič izvedeno tudi prvenstvo posamezno - igra v krog. Vsa prvenstva so organizirana na nivoju države in območne zveze.

V začetku ligaškega tekmovanja so tekmovali samo v igri četverk. Leta 1981 pa je bila tekma že sestavljena iz več iger: četverka, 2 igri dvojic, 4 igre posamezno-klasično in ena igra natančno zbijanje. Leta 1985 se je v kombinacijo iger v tekmi vključila še igra v krog, leta 1992 igra hitrostno zbijanje in trojka, ki je zamenjala četverko, leta 1997 pa še igra štafetno zbijanje.

Kombinacija iger v tekmi se občasno spreminja in je lahko različna v posameznem letu na različnih nivojih tekmovanj.

Prvenstva v posameznih disciplinah so najprej organizirana na občinskem ali medobčinskem nivoju, od koder se najboljši igralci (v številu, ki ga določajo propozicije tekmovanja) uvrstijo na območno prvenstvo. Na enak način se iz tega prvenstva najboljši uvrstijo na državno prvenstvo.

Prvenstva so organizirana za naslednje kategorije: dečki, mladinci, člani in članice.

Balinarska dvorana BŠD Lokateks Trata 2003.

Organiziranje klubov v Škofji Loki, njihovo delo in tekmovanje

Balinarsko športno društvo Trata

BŠD Trata ni samo najbolje organizirano balinarsko društvo v Škofji Loki, ampak tudi eno od najbolje organiziranih društev ali klubov v državi. Društvo ne skrbi le za zagotovitev osnovnih pogojev za igranje – za ustrezen športni objekt, ampak tudi za zagotovitev pogojev za igranje v celoti, torej tudi za igralški kader.

Tako stalno skrbi za vzgojo lastnega igralškega kadra z različnimi oblikami dela z mladimi. Za delo z mladino je bilo prelomno leto 1991, ko je klub organiziral enoletno šolo balinanja za mladino, ki jo je vodil trener balinanja Ivan Breznik-Jani. Takrat je bilo v šolo balinanja vključenih 26 mladih igralcev v starosti od 9–12 let, od katerih jih je šolo uspešno zaključilo 17. Iz te šole so nato prišli trije bodoči svetovni prvaki (Damjan Sofronievski, Davor Janžič in Jasmin Čaušević) in sedanja igralca kluba Dejan Mlinar in Goran Vujanović.

Leta 1992 se je igralcem v klubu pridružil Uroš Vehar, ki je prišel iz Balinarskega kluba Žiri zaradi lastnega izpopolnjevanja v balinanju in tako dopolnil »mlado generacijo«. Njegovo znanje sta s trenerjem izpopolnjevala po posebno izdelanem programu, ki mu je zagotavljal nadaljnjo rast kvalitete igranja. V tem letu je bila v Sloveniji ustanovljena Super balinarska liga kot najvišje klubsko tekmovanje v državi in v kateri je pričelo s tekmovanjem tudi BŠD Trata, ki v tem tekmovanju še vedno sodeluje.

Po začetku tekmovanja v super ligi in postopnem uvajanju mladih igralcev v ligaško moštvo je kvaliteta igre vedno bolj napredovala, s tem pa je naraščala potreba po finančnih sredstvih in drugačni organiziranosti. Tako je leta 1998 prišlo do podpisa pogodbe z generalnim sponzorjem kluba, podjetjem Lokateks.

Od tega leta dalje nastopa članska ekipa društva v državnem ligaškem tekmovanju pod imenom Lokateks Trata. Druga, mlada ekipa, v katero so vključeni vsi mlajši igralci in se v njej usposablja za kasnejše igranje v članski ekipi, tekmuje v I. območni ligi Gorenjske pod imenom sponzorja te ekipe Trata Vedri Alp. V klubu deluje še rekreativna ekipa, ekipa starejših članov kluba, ki nastopa v ligi starejših članov v Območni ligi pod nazivom Trata veterani.

Udeleženci »šole balinanja« pri BK Trata 1991

Podpis listine o prevzemu glavnega sponzorja kluba (tajnik in predsednik BK Trata in direktor podjetja Lokateks) leta 1998

Mladinci in dečki kluba so vključeni v ekipo Trata Vedri Alp, v posameznih disciplinah pa tekmujejo na območnem prvenstvu Gorenjske; tisti, ki so na tem prvenstvu uspešni, pa nato tekmujejo še na državnem prvenstvu.

Seveda pa sedanje organiziranosti in kvalitete v klubu ne bi bilo, če za ime kluba in njegove tekmovalne rezultate ne bi poskrbeli igralci: Bojan Berčič, Bojan Buden, Danilo Bence, Hasan Čaušević, Roman Bence, Jure Štancer, Brane Klemenčič in Jože Mrgole, od katerih še sedaj vsi, razen zadnjih dveh, tekmujejo in delujejo v klubu. Seveda ne smemo pozabiti na velik delež lastnega mladega igrskega kadra in manjšega števila igralcev od drugod, ki so v teh letih občasno igrali za ime tega društva.

Nikoli pa ni v klubih vidnih rezultatov, če klub, poleg dobrega vodstva nima tudi lastnega strokovnega kadra, predvsem za delo z mladino. Na Trati imajo tudi to, saj imajo 6 strokovnih amaterskih delavcev in to 2 z nazivom inštruktor balinanja in 4 z nazivom mentor balinanja.

Balinarski klub Loka 1000

Balinarski klub ni usmerjen v tekmovalno balinanje tako kot BŠD Trata, čeprav se je v letih 1993-1995 v okviru sodelovanja z BŠD Trata poskušalo uvesti sodelovanje med kluboma pri menjavi igrskega kadra za ligaško tekmovalje. V tem klubu gojijo predvsem rekreativno balinanje, v katerega so vključeni predvsem starejši igralci. Tudi vodstvo kluba ne kaže nikakršnega interesa za tekmovalno balinanje.

Sedaj klub tekmuje v I. območni ligi Gorenjske, a brez posebnih interesov za vidnejše uvrstitve, njihova ekipa Loka 1000 - starejši člani pa tekmuje v enako imenovani balinarski ligi Območne zveze.

Vidnejši uspehi kluba in igralcev iz Škofje Loke

Pri navajanju uspehov v klubskem tekmovalju in uspehov igralcev so navedeni samo uspehi kluba in igralcev sedanjega BŠD Trata na državnih, evropskih in svetovnih prvenstvih. Rezultati na območnih tekmovaljih in prvenstvih niso navedeni.

Štiristezno balinišče Loka 1000

Vrnitev svetovnih prvakov v Slovenijo leta 1994

Mejniki v tekmovanju BŠD Trata:

- leto 1984: prvaki Gorenjske in uvrstitev v republiško ligo;
- leto 1988: republiški prvaki in uvrstitev v II. zvezno jugoslovansko ligo;
- leto 1990: 1. mesto v II. zvezni jugoslovanski ligi;
- leto 1992: uvrstitev v Super ligo v Sloveniji.

I. DRŽAVNA PRVENSTVA (uvrstitve do 3. mesta v državi)

a) Klubsko tekmovanje

1. ligaško tekmovanje

- 4 × 1. mesto v državi (1997, 1999, 2001, 2002),
- 4 × 2. mesto v državi (1995, 1996, 1998, 2000),
- 2 × 3. mesto v državi (1993, 2003).

2. tekmovanje za pokal BZS

- 5 × 1. mesto v državi (1997, 1999, 2000, 2001, 2003).

3. dvojice

- člani:

3 × 1. mesto v državi:	1996	(Uroš Vehar, Gregor Moličnik),
	1999	(Damjan Sofronievski, Gregor Moličnik, Roman Bence),
	2002	(Damjan Sofronievski, Bojan Berčič).
2 × 2. mesto v državi:	1999	(Uroš Vehar, Jure Štancer, Zoran Rednak),
	2002	(Damjan Sofronievski, Bojan Berčič).
3 × 3. mesto v državi:	1995	(Uroš Vehar, Jasmin Čaušević, Gregor Moličnik),
	1997	(Uroš Vehar, Gregor Moličnik),
	1998	(Uroš Vehar, Gregor Moličnik).

- mladinci:

2 × 1. mesto v državi:	1993	(Uroš Vehar, Roman Bence),
	1996	(Damjan Sofronievski, Davor Janžič).

- dečki:

4 × 1. mesto v državi:	1995	(Uroš Vehar, Roman Bence),
	1996	(Jasmin Čaušević, Jasmin Ljubojević),
	1999	(Dejan Smeh, Jan Štancer),
	2001	(Matjaž Klemenčič, Jan Štancer);
1 × 2. mesto v državi:	2001	(Luka Kokelj, Jani Bence).

b) Prvenstva v posameznih disciplinah

26 × 1. mesto v državi v disciplinah:

- 2 × posamezno dečki 1 × Damjan Sofronievski 1993,

- 6 × posamezno	mladinci	1 × Davor Janžič 1995; 3 × Uroš Vehar 1992, 1993, 1994, 1 × Damjan Sofronievski 1997, 1 × Jasmin Čaušević 1999, 1 × Dejan Smeh 2001;
- 5 × posamezno	člani	2 × Uroš Vehar 1997, 2002, 3 × Damjan Sofronievski 1999, 2000, 2003;
- 4 × natančno zbijanje	mladinci	3 × Damjan Sofronievski 1995, 1996, 1997, 1 × Jasmin Čaušević 1998;
- 5 × natančno zbijanje	člani	1 × Uroš Vehar 1995 4 × Damjan Sofronievski 2000, 2001, 2002, 2003;
- 1 × hitrostno zbijanje	mladinci	1 × Jasmin Čaušević 1997;
- 3 × hitrostno zbijanje	člani	2 × Uroš Vehar 1995, 1998, 1 × Jasmin Čaušević 2003;
9 × 2. mesto v državi v disciplinah		
- 3 × posamezno	dečki	1 × Jasmin Čaušević 1996, 1 × Dejan Smeh 1999, 1 × Matjaž Klemenčič 2001;
- 1 × posamezno	mladinci	1 × Davor Janžič 1998;
- 1 × natančno zbijanje	člani	1 × Gregor Moličnik 1998;
- 1 × hitrostno zbijanje	mladinci	1 × Jasmin Čaušević 1999;
- 3 × hitrostno zbijanje	člani	2 × Uroš Vehar 1994, 1997, 1 × Jasmin Čaušević 2002;
13 × 3. mesto v državi v disciplinah:		
- 2 × posamezno	dečki	1 × Davor Janžič 1994, 1 × Luka Kokelj 2001;
- 1 × posamezno	mladinci	1 × Damjan Sofronievski 1995
- 2 × posamezno	člani	1 × Uroš Vehar 1996 1 × Bojan Berčič 1997
- 1 × natančno zbijanje	člani	1 × Uroš Vehar 1996
- 3 × hitrostno zbijanje	mladinci	2 × Uroš Vehar 1993, 1994 1 × Dejan Smeh 2002
- 4 × hitrostno zbijanje	člani	3 × Uroš Vehar 1993, 1999, 2000 1 × Zoran Rednak 1999

II. EVROPSKA PRVENSTVA**(uvrstitve do 4. mesta)****a) klubsko prvenstvo**

- 1 × 3. mesto v Evropi člani 1 × ekipni 2000

b) prvenstva v posameznih disciplinah:

- 1 × 1. mesto v Evropi
- natančno zbijanje   člani   1 × Uroš Vehar 1996
- 1 × 4. mesto v Evropi
- hitrostno zbijanje   člani   1 × Uroš Vehar 1998

**c) prvenstva v kolektivnih igrah,
kjer zastopajo državo igralci iz različnih klubov**

- 1 × 3. mesto v Evropi
- dvojice   člani   1 × Uroš Vehar
in soigralec Aleš Škoberne

III. SREDOZEMSKÉ IGRE

**a) prvenstva v kolektivnih igrah,
kjer zastopajo državo igralci iz različnih klubov**

- 1 × 4. mesto v Sredozemlju
- dvojice   člani   1 × Uroš Vehar
in soigralec Gregor Sever

IV. SVETOVNA PRVENSTVA

a) prvenstva v posameznih disciplinah:

- 3 × posamezno   mladinci   1 × Damjan Sofronievski 1997
2 × Jasmin Čaušević 1999, 2000
- 2 × natančno zbijanje   mladinci   1 × Damjan Sofronievski 1997
1 × Jasmin Čaušević 1999
- 1 × natančno zbijanje   člani   1 × Damjan Sofronievski 2001
- 1 × hitrostno zbijanje   mladinci   1 × Uroš Vehar 1995
- 1 × hitrostno zbijanje   člani do 23 let   1 × Uroš Vehar 1998
- 3 × 2. mesto na svetu
- 1 × natančno zbijanje   člani do 23 let   1 × Damjan Sofronievski 2000
- 1 × natančno zbijanje   člani   1 × Uroš Vehar 1995
- 1 × hitrostno zbijanje   mladinci   1 × Jasmin Čaušević 2000
- 6 × 3. mesto na svetu
- 2 × natančno zbijanje   mladinci   2 × Damjan Sofronievski 1995, 1996
- 1 × natančno zbijanje   člani do 23 let   1 × Uroš Vehar 1999
- 1 × hitrostno zbijanje   člani do 23 let   1 × Zoran Rednak 1999
- 1 × hitrostno zbijanje   člani   1 × Jasmin Čaušević 2003
- 1 × igra v krog   člani do 23 let   1 × Uroš Vehar 1998
- 6 × 4. mesto na svetu

- 1 × natančno zbijanje	člani	1 × Uroš Vehar 1999
- 1 × hitrostno zbijanje	člani	1 × Zoran Rednak 1999
- 1 × štafeto zbijanje	člani	1 × Uroš Vehar, Jasmin Čaušević 2003
- 2 × igra v krog	mladinci	1 × Davor Janžič
		1 × Dejan Smeh 2001

**b) prvenstva v kolektivnih igrah,
kjer zastopajo državo igralci iz različnih klubov**

• 4 × 1. mesto na svetu		
- 1 × ekipno	mladinci	Uroš Vehar, Damjan Sofronievski in soigralca Gregor Miločnik, Dejan Koren 1994
- 1 × dvojice	člani	Uroš Vehar in soigralec Aleš Škoberne 1999
- 1 × dvojice	člani do 23 let	Damjan Sofronievski in soigralec Davor Janžič 2000
• 1 × 2. mesto na svetu		
- 1 × ekipno	mladinci	Uroš Vehar in soigralci Gregor Sever, Dejan Likar, Gregor Moličnik 1993

Sprejem igralcev BK Trata ob vrnitvi s svetovnega prvenstva leta 1998

- 1 × 3. mesto na svetu
- ekipno   mladinci   Damjan Sofronievski in Davor Janžič
s soigralcema Gregor Oprešnik,
Aleš Klančar 1996
- 2 × 4. mesto na svetu
- dvojice   mladinci   Davor Janžič
in soigralec Matjaž Progar 1997
- dvojice   člani   Uroš Vehar in soigralca Matjaž Pelc,
Jure Rijavec 1997

Če vse vidnejše uspehe igralcev kluba v vseh dvanajstih letih tekmovanja v samostojni Sloveniji (torej od osamosvojitve Balinarske zveze Slovenije) povzamemo, ugotovimo, da so igralci BŠD Trata oziroma BŠD Lokateks Trata na vseh pomembnejših prvenstvih doma ali v svetu:

- osvojili:
  - 44 naslovov državnih prvakov, od tega:
    - 26 naslovov državnih prvakov v posameznih disciplinah in
    - 18 naslovov državnih prvakov v kolektivnih igrah, od tega
      - 5 naslovov pokalnih zmagovalcev,
      - 1 naslov evropskega prvaka v posameznih disciplinah,
    - 13 naslovov svetovnih prvakov, od tega
      - 8 naslovov v posameznih disciplinah in
      - 5 naslovov v kolektivnih igrah,
  - osvojili:
    - 16 drugih mest na državnih prvenstvih, od tega
      - 9 drugih mest v posameznih disciplinah in
      - 7 drugih mest v kolektivnih igrah,
    - 4 druga mesta na svetovnih prvenstvih, od tega
      - 3 druga mesta v posameznih disciplinah in
      - 1 drugo mesto v kolektivnih igrah;
  - osvojili:
    - 1 četrto mesto v Sredozemlju v kolektivnih igrah,
    - 1 četrto mesto v Evropi v posameznih igrah,
    - 2 četrta mesta na svetu v kolektivnih igrah

Strokovni kadri v Škofji Loki

Odgovornost za razvoj kvalitete balinarske igre in njeno širjenje je prepuščena vodstvu kluba in strokovnim delavcem v balinarskem športu, ki jih izobrazuje Balinarska zveza Slovenije v sodelovanju z Inštitutom za šport pri Fakulteti za šport v Ljubljani.

V naši občini imamo naslednji strokovni kader:

- trener balinanja: Ivan Breznik - Jani,
- inštruktor balinanja: Bojan Berčič, Jure Štancer,
- mentor balinanja: Bojan Buden, Hasan Čaušević, Janez Fic, Nace Kokelj.

Prav tako imamo v naši občini ustrezno število balinarskih sodnikov, ki jih izobražuje Sodiška komisija pri Balinarski zvezi Slovenije. Balinarske sodnike imamo z nazivi:

- sodnik I. kategorije - inštruktor: Ivan Breznik - Jani.
- sodnik I. kategorije: Jure Štancer.
- sodnik II. kategorije: Hasan Čaušević, Nace Kokelj, Roman Bence, Uroš Vehar

Najzaslužnejši delavci za razvoj balinarske igre, objektov in za športne dosežke v Škofji Loki

Ivan Breznik - Jani

rojen 7. oktobra 1935. Je aktivno vključen v balinarski šport od leta 1951, najprej kot igralec, nato kot strokovni balinarski delavec. Bil je ustanovitelj Balinarskega kluba Trata in soustanovitelj Balinarskega kluba Loka 1000. Po ustanovitvi Območne balinarske zveze Gorenjske je bil dvanaest let njen predsednik. Od leta 1998 do osamosvojitve Slovenije je bil predsednik Sodiške Komisije Jugoslavije in hkrati tudi Slovenije, kjer pa je prenehal z vodenjem komisije leta 1999. Od tega leta dalje je predsednik Strokovnega sveta pri Balinarski zvezi Slovenije. Je prvi trener balinanja v naši državi z diplomom Fakultete za šport in tvorec organiziranega izobraževanja sodniškega kadra in izobraževanja strokovnih amaterskih delavcev v Balinarski zvezi Slovenije ter pisec dveh strokovnih knjižic o balinanju.

Za svoje delo v balinarskem športu je prejel:

- 1981 Zlato Bloudkovo značko,
- 1985 Zlato značko Balinarske zveze Jugoslavije,
- 1996 Plaketo F.I.B. za delo v balinarskem športu,
- 2001 Zlato značko Balinarske zveze Slovenije.

Ivan Breznik - Jani

Bojan Buden

Rojen 17. marca 1955. Je aktivni športni delavec v Balinarskem športnem društvu Trata, kjer deluje v Izvršnem odboru že od leta 1974, od leta 1984 pa je tudi njegov predsednik.

Pod njegovim vodenjem društva so bile opravljene najzahtevnejše naloge v društvu: sola balinanja 1991, pokritje balinišča 1999, pozidava sten objekta in izgradnja športne dvorane 2001, prav v letu 2003 pa se izgradnja športnega objekta zaključuje z montažo ogrevalnih naprav.

V času njegovega vodenja društva je prišlo tudi do sodelovanja gospodarstva z balinarskim športom. Za svoje delo v balinarskem športu je prejel leta 2001 plaketo F.I.B. za organizacijo finala evropskega pokala državnih prvakov.

Bojan Buden

Uroš Vehar

Rojen 26. avgusta 1976. Je izjemno uspešen igralec in je kot igralec društva in igralec državne reprezentance v letih tekmovanja osvojil:

- 8 naslovov državnega prvaka v posameznih disciplinah,
- 4 naslove državnega prvaka kot igralec v ligaškem tekmovanju,
- 5 naslovov državnega prvaka kot igralec v pokalnem tekmovanju,
- 1 naslov evropskega prvaka,
- 2 naslova svetovnega prvaka v posameznih disciplinah ter
- 2 naslova svetovnega prvaka kot igralec v kolektivnih igrah.

Uspešnost svojih nastopov na državnih in svetovnih prvenstvih je dopolnil z večjim številom svojih dosežkov z osvojitvijo 2., 3., in 4. mesta. S svojimi nastopi in izjemnimi uspehi ni samo ponesel ime naše Škofje Loke v razne kraje naše države, ampak tudi v različne države in njihove kraje po vsem svetu. Za svoje športne dosežke je prejel:

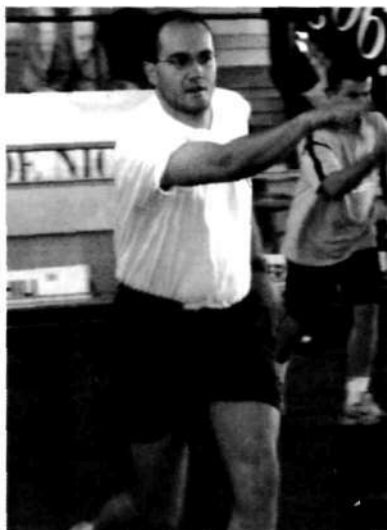
- 1995 veliko olimpijsko statuo,
- 1996 malo olimpijsko statuo,
- 1997 malo olimpijsko statuo.

Damjan Sofronievski

Rojen 14. novembra 1979. Je izjemno uspešen igralec društva in državne reprezentance, v letih tekmovanja je osvojil:

- 12 naslovov državnega prvaka v posameznih disciplinah,
- 4 naslove državnega prvaka kot igralec v ligaškem tekmovanju,
- 5 naslovov državnega prvaka kot igralec v pokalnem tekmovanju,
- 3 naslove svetovnega prvaka v posameznih kategorijah ter
- 2 naslova svetovnega prvaka kot igralec v kolektivnih igrah.

Uspešnost svojih nastopov na državnih in svetovnih prvenstvih je dopolnil z večjim številom dosežkov z osvojitvami 2., 3. in 4. mesta. S svojimi nastopi in izjemnimi uspehi ni samo ponesel imena Škofje Loke širom naše države, ampak tudi v mnoge kraje in države po svetu. Za svoje športne dosežke je prejel leta 2001 malo olimpijsko statuo in 2001 bronasto plaketo mesta Škofja Loka.

Uroš Vehar v akciji zbijanja

Damjan Sofronievski v akciji zbijanja